

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetésekért öleső díj szerint számíljuk. — Egyes szám ára 20 fillér.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. PÁL GÁBOR

A lapba szánt közlemények

előfizetési díjak, hirdetések és cserepéldányok a lap címére (Csikszereida, Rákóczi-utca) küldendők. Hirdetési díjak előre fizetendők.

—: Megjelenik minden szombaton. —:

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlőttára 20 fillér.

A diszpolgárokról.

„Mennyi és mitse törődj nyelvöltogetéssel, áldjon meg az Isten mid a két kezével”, mondta Ugron János főispán a diszpolgári okleveleket szállító udvarhelyi községek budapesti lakomáján gróf Tisza István miniszterelnöknek.

A felolvasó válságos esztendő alatt, míg az országot a legsúlyosabb megpróbáltatások alatt ment keresztül, a székelység néma közömbösséggel nézte az országos küzdelmeket, s most — babérokat osztogat. Míg folyt a „nemzeti munka”, addig a télenstéggel segítette elő s most a „dicső” eredmények után — diszpolgárokat választ.

Erkölcsi súlyedés és valódi romlottság, hitvány megalázkodás és teljes szolgálalkúság egyesül ebben a tevékenységben, mely felhasználja a székely falvak szegénységét arra, hogy a nemzeti erő meggyengítésével uralkodó politikai hatalom tényezőit diszpeldányokká avassa fel.

Udvarhely megye az elfajult székely alkalmazkodás és nevezetes helye, járt elől a tevékenységben. — Összes községei, Etéd község kezdeményezésére — Tisza István gróftól diszpolgárrá választották meg.

Szegény udvarhely megyei községek! A jómódot lerombolta az elemi csapás; némely község lakossága felére apadt a kivándorlás folytán; ablakokat bedesz-káltak, háztartásokat felosztattak, gyermekeket rokonoknál helyezték el s eltávoztak sokan onnan, hol megélni nem tudtak; az itthon maradtok tengődve, eladósodva élnek, kiknek egzisztenciájuk csupán a takarékpénztárak tételmétől függ. S ez a nép az, a melynek nincs égetőbb gondja, minthogy diszpolgárt választson magának.

Főispán, alispán, főszoigabíró ismeri, látja, tudja mindezt és siet igénybe venni a kedvező alkalmat, hogy szolgálalat tegyen a felette álló hatalomnak. — Megmozdult a közigazgatás, hogy hitvány érdekből eszközül használják fel a székely községek lakosságát, melyet csőcseléteknek neveznek, mikor nem az ő céljukat szolgálja. A helyett, hogy a közigazgatás védene népe számára a földet, melyet neki Isten hatalmas keze adott; meghagyta abban a tisztességben, melyet a közigazgatás kortesfogásai előtt becsülettel megtartott; segitene az elemi csapások által meggyengített kenyérkereső munkában; üldözne a visszaéléseket, melyeket a hatalmas a gyenge ellen elkövet; megállítaná a küszöbön gondozással és segit-séggel azt, ki otthonát elhagyni és elbujdosni készül, büntetné a bűnt, a mely meglontja a közéletet, — diadalünnepre viszi az alája rendelt, a tőle ezer érdeklől függő székely népet annak dicsőítésére, aki beteg lelkével megtépásza, letörte a nemzet szabadságának kevés, megmaradt biztosítékát is. Elkeseredés az erkölcsi hanyatlás felett, méltó harag a cudar szolgálalkúság láttára tölti el az ember lelki világát, mikor a gyalázatos svihákság tetteit látja. Az erdélyen túl fekvő magyar vármegyék, melyek az ország keleti bástyáinak tekintették a székely vármegyéket, megdöbbenéssel nézik azt a szerepet, melyre a józan felfogásban megtántorodott székelység felhasználható.

De mindegy — megpróbáltatáson és öngyalázaton kell keresztül mennie ennek a népnek, hogy majd egykor szegénnyel gondoljon vissza — önmagára s azokra az oklevelekre, melyek élő bizonyosságai annak hogy: „elfajult már a székely vér”.

Szívelleket megrázó undorító érzés fogja el az embert, ha ama diszpolgári okleveleket olvassa.

Az oklevél homlokán székely motívum várog s aztán oldaltl őreg és ifjú székely levett kalappal tartja a nevezetes szöveget. A másikon fiatal leány tart egy virágos edényt, melyből rozinaring borítja a dicsőítő irást.

S aztán a szöveg, mely örök emléke lesz a hitvány szolgáltságnak, következőképen szól:

„Mikor a törvényhozásban az alkotó munkát meg-

akasztó ellenállás országunkat és nemzetünket terhes és nehéz állapotba sodorta, nagy volt a mű örömlünk hogy az Ur népéhez való jókedvében nemegyelkezők rólunk és országunk és nemzetünk feje fölé lornyosuló nehéz fellegek elvezetésére elküldé szabaditónak a mindnyájunk által igaz szívből tisztelt önfeláldozó fiát szegedi és borosjenői gróf Tisza István ökegyelmességét. Eppen azért az Urnak 1913-ik esztendejének második felében összegyülekezének képviselő-testületeink: a mű nagy jó Urunknak mű érettségünk való küldetését helyesen megértvén, azon érdemeiért, hogy a dolgozni akaró Magyarország alapjait férfias és bátor cselekedeteivel leraká, igaz hálával elteive, egyszóval-lelékek ökegyelmességéhez való elküldését rendelék el.

Csak nagy szellemek és nemes sziveknek kiváltsága, hogy maradták és kitörülhetetlen emléket véssenek elménkben és sziveinkben. Erről szóló pecsétes levelünköt kiadjuk.

Kelt Oklándon, az Urnak 1913. esztendejének december havában”. (Aláírások és hivatalos pecséttel)

s aztán itt a másik költemény:

„Mi nemes Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi járásának hű székely népei, kicsinytől fogva nagyig, adjuk tudtára mindenkinek, a kiknek illik, e mű jelen való levelünknek rendiben, hogy mi, megmondolván a mi Kegyelmes Urunknak, Nagyméltóságú gróf Tisza István urnak, Magyarország Miniszterelnökének a mi edes hazánk mostani terhes állapotában való, a nemzeti érdeket szem elől nem tévesztő és a magyar faj fenntartását, erősítését és felvirágzását célzó sok sok fáradozását a közügyért az élet minden örömet és kényelmet feláldozó erős akaratát; megfontolva, hogy mű a megenyített Kegyelmes Urunknak aiki küzdve és kitartva, a küzdelemből az oroszlan-árst viszi ki és a kihez bizalommal száll tekintelünk s kinek lelkéből erőt, bátorságot és kitartást merítünk mindezekért nem adhatunk egyebet, mint a soha nem kereselt, de szívből jövő elismerés hervadtalan koszoruját: hogy az Ő nemes és dicső emlékének közsegünkben örökké való kitartását biztosítsuk és hogy a hozzá való tökéletes hűségünket megmutassuk, Kegyelmes Urunkat, Nagyméltóságú gróf Tisza István Urunkat e mostan elfolyó 1913-ik esztendőnek második felében tartott közgyűléseinkben községeink diszpolgárrá jelöltük és egyhangu lelkesedéssel meg választottuk.

Koszoruzza siker működését és működésében kisérje áldás a Hazát és nemzetet!

Kelt Székelyudvarhelyen az 1913. évknek december havában.” (Aláírások és hivatalos pecsét.)

Főszoigabírák, jegyzők mily nagyserűt fogalmazának! Mennyi töprengés, mennyi hazug áradozás mennyi gyalázatos farizeuskodás gyűlt össze e történelmi stulban! S kik ezt fogalmazták, kik ezt cselekedték, azok kezében hatalom, rendelkezési jog van ezrek felett. Mely igazságszeretet, minő pártatlanság és lelkiismeret vezetheti az emberi érdekek felett döntő hivatali munkájukban azokat, kik erre képesek valának! Szegény Udvarhely megye megkellett érned ezt a jelent, melyre majd egykor szegénnyel emlékezel vissza — a jövőben.

De ne vessünk követ másra, mikor magunk is hasonlókat cselekedünk. Csikszentdomokos, Csikszentmihály és Csikszépviz községek megkezdék már nálunk is a dicsőítés munkáját. — Nem nézik tetlenül, öbe tett kezekkel az idők járását felettünk. Sokroft kötöttek diszpolgárokból — hála jelül. Tisza István gróf, Sándor János és Gyalóky Sándor diszpolgárokká lettek.

Volt-e e nemzetnek még fia, ki a nemzeti érzést önzetlenül, tiszta lélekkel ápolta, fejlesztette, erősítette? Volt-e még valaki, ki a gyenge, encrvált nemzetet hanyatlásában megállította volna? Akadt-e még államférfi e politikus, ki a nemzeti élet minden megnyilvánulásában a fejlődést biztosító intézményeket valósított volna meg? Volt-e még valaki más, ki a nemzetet építő munkálkodásra hívta volna fel, ki ide-

gen érdekek érvényesülését a nemzettel szemben meg nem engedte? Ismertünk-e oly hazafit, ki az alkotmány, a közsabadság, a nemzeti jelleg ellen soha sem vétett, sőt a nemzeti erő kifejtésére egy ideális élet minden munkáját reafordította? Szentdomokos, Szentmihály és Szépviz érdemes községek nem ismertek több ily hazafit, nem volt a hazának ilyen fia csak Tisza István gróf, Sándor János s no meg Gyalóky Sándor. — Mert hát a mi jóraváló községeink nem találtak még eddig a magyar haza nagyjai közül mást diszpolgáraknak, mint e férfiakat s ezeket is véletlenül akkor, mikor az ország három közjogi-lag és politikailag tegfontosabb hatalmát kezükben tartják.

A főispán meg lehet elégedve az ő „uralkodás” alatt fekvő vármegye magatartásával. Nem kell nehezleljen azért, mert installálójakor bizonyos erkölcsi testületek üdvözlésére nem siettek. — Meghoz az idő mindent. — Ne általja elfogadni azt a hálát, melyet főispáni hatalmának szállít — a számító érdek. — Tartsa meg a diszpolgárságokat, s hagyjon békét — a szerénységnek. Mert hát bizonyára még más községek is díszelkék teszik. Csak bátran ne féljenek semmit. Nem lesz bántódásuk ezért, sőt jótétemény fogja követni munkájukat.

Főszoigabírók, kik már annyit vihart értek a változó politika hullámain, csináljanak érdemet, most van a legjobb alkalom! Siettessek a diszpolgárság széles mértékben való terjesztését, hogy azoknak át hamar ezen egy is előbb-utóbb bekövetkező undokságon. Legyen aztán az ünnepeletés inopozans, ne maradjunk el Udvarhely mögött. A hatalom, a mely rendelkezik önöknek, ezt tartja legfőbb hivatásuknak. Nem az igazságos jogszolgáltatás, nem a közjó-elmozdításáról gondoskodó munka, nem a köztisztesség megtartása az első követelmény, hanem a kormány — és személyi politikai szolgáló eszközök igénybevétele és alkalmazása — bármily utson. Várja, lesi a főispán, hogy adhassa fel a táviratot az elért újabb dicsőségről és kejelegjen saját diszpolgári minőségében. Legyenek rajta, hogy fokozódjék boldogsága. Önöktől függ mindez, nem áll ellen senki. Üldözés, mellőzetés, legigazságosabb érdekeinek sérteleme érne azt, ki zavarná a politikai díszítés munkáját. Ott a községekben kiállna elő ellentétes indítvánnyal? A kisbirtokos, kinek egzisztenciája ezer szállal van fűtve a közigazgatás jogköréhez? A tanító, kit a leglelkismeretesebb munkássága dacára ellavóltatának, ha diszpolgárokat nem óhajtana? A pap, ki ellen hivatit tüzelnek harcba, ha a hatalom ellen próbálna küzdeni? A jegyző, ki nap-nap után látja, hogy közöttük nem az érvényesül, ki lelkiismeretes fáradozásával szolgálja községe érdekeit, hanem a gaz, ki köztudomásu bünei mellett is kortesszolgálataiert eredményesen törtéte előre? Nincs akadály, nyugodtan végeztetik munkájukat.

Nem is régen még az volt a jelszó, hogy nem szabad a politikát bevinni oda, hol annak a törvény teret nem enged. Csikszereida város képviselőtestületét újja alkották azért, mert a főispán érdeke ellen akart politizálni. Megmozdult akkor egész hatalmával, hogy a mozgalmat lehetetlenné tegye. Parancs és izenet, fenyegetés és ígért állott a mozgalom útjában, sőt még a városi önkormányzat felfüggesztésének veszedelme is előlérbe nyomult. De bár a törvény a diszpolgárság intézményét nem is ismeri s bár az erre vonatkozó határozatok politikai tendenciáját cudar hazudozás nélkül kétségbe vonni sem lehet, a községeknek most nem áll útjában az a hatalom, mely előbb a politikától féltette. Dehogy, ezt a világrét se tenné. Őt ünneplik, Szenttamason arc-képet festik, Szentdomokoson, Szentmihályon, Szépvizen a nép örömmámorban van s ki tudja meg mennyi ki nem fejezett érzelem van kitöréscs itt is, ott is, mely ha nem az ő érdekének és személyének szóla, akkor mindjárt — politika volna.

„Válasz.”

A Csiki Hírlap 6. számában megjelent „M. kir. földmives iskola” című vezércikkre.

Örömmre szolgál, hogy a névtelen cikkirő megjelent cikkével alkalmat nyújtott nyilatkozni a földmives iskoláról. Teljesítem kötelességemet, azzal a közvetlen őszinteséggel és nyíltsággal, mellyel az ügy iránt viseltetem.

Részletebben foglalkozom az ügygyel, nem a cikk tendenciája készített, hanem az elfogultság nélkül megállapított, való tények feltárása és a helyi viszonyok kellő mérlegelése alapján jól megfontolt intézkedések előzményeinek és következményeinek ismertetése.

Történelmi rüsszel vezetve be válaszomat, — ezt tette cikkirő is — kérdenem kell, kik óhajtották, kívánták, hogy földmivesiskola létesítsék Csikmegyében? Magok a vármegye vezető, irányító egyénei. Az első lépés innen történt. Mikor meggyőződött a földmivelésügyi kormány arról, hogy Csikvármegyén, mely a gazdasági kultúra kezdetleges fokán áll, — segíteni kell, akkor határozta el, hogy az egyetlen célravezető eszköz, a gazdasági ismeretek gyakorlati irányu terjesztésére hivatott földmivesiskola szervezésével, előmozdítja a gazdasági fellendülést.

Mit érdemel ezért a földmivelésügyi kormány? Halál és elismerést, nemcsak minden elfogulatlanul gondolkozó csiki székely embertől, de a közelünkben élő székely és nem székely lakosságtól is, mert mint állami intézmény a helyi érdekeken kívül, más érdekeket is viselni tartozik. A székely értelemben vett patriotizmust kizárólag nem szolgálhatja, mivel a cikkben odavetett és a valóságot meg sem közelítő milliós építkezési költségei a haza polgárainak adófilléreiből kerülnek elő.

Vétek könnyelműségnek minősítem, hogy ezért a jóindulatért, azokat a nagy tudású, finom lelkületű és humánus gondolkozású miniszteri tisztviselő urakat érdemteljesen, minősíthetetlen jelzőkkel illette cikkirő. Közéletünk sivar világából egy szomorú tapasztalattal nyújtott többet a napvilágot látott közlemény.

A történelmi sorrendet követve, az iskola elhelyezésénél a tanügyi szempont és a tanulóifjúságnak helyes, az életnek megfelelő irányban nevelése kellett irányadó legyen. Figyelmen kívül nem hagyható azon lényeges körülmény, hogy a földmives iskola növendékei gazda fiúk, kik talurói, tanyákról jönnek iskolába azért, hogy az okszerű gazdálkodást gyakorlatilag, elméletileg elsajátítsák. Egyszerű, verejtékes munkához szokott emberek lévén, mi történik velük akkor, ha a mint a megtámadott iskolánál is jelenleg tapasztalható, bejutnak a városi élet zájába? Urhatnám emberekké lesznek, dologtalanokká és a mi még ennél is rosszabb elégedetlenné válnak, kiknek a gazdai foglalkozás teher lesz, tőle szabadulni igyekeznek s így nevel az iskola katonaság részére továbbszolgáló altisztet, vasutas, pénzügyőrt, postást és a jő, ég tudja még mi mindent. Szomorúan kell megállapítanom, ez eddig így volt nálunk s okát éppen abban a szerencsétlen elhelyezésben találom, hogy az iskola a város közepében a legforgalmasabb helyen van. Városi élet a csekély intelligenciával rendelkező ifjainkat kivetkőzteti egyszerű, munkás életviszonyaiból. Így nevel iskola, cikkirő izlése szerinti „társadalmi lényeket.”

Tagadhatatlanul kellemesebb lett volna mindnyájunkra, mint tisztviselőkre, ha az iskola a város-hoz közelebb épül fel. Így nem történt, ezért senki sem hibáztatható, hogy a nevelési alapnak a birtoka hová építeni lehetett az iskolát, éppen 5 km. távolságra fekszik a várostól. Földet vásárolni városhoz közel annyiba került volna, mint maga az építkezés. Erre én is osztozom azt a nézetet, melyet igen tisztelt szerkesztő is vall, a „mérhetetlen költség a megvalósítandó céllal arányban nem áll.”

Intéző tényezők a helyzet nehezégeitől nem riadtak vissza, hanem éppen a helyi viszonyok kellő mérlegelése után határozta el, hogy a

rendelkezésre álló helyen, a külső és belső viszonyok megítélése mellett egy zárt major rendszerű, havasajjai gazdasági iskola felel meg, melyből ma még egy sincs az országban, holott viszonyainkhoz hasonló vidéke több van az országnak. A szerencsés véletlen csikmegyének kedvezett itt is, örömmel legyen mondva. Tengerszint feletti magasság, szélsőséges klíma a jelzett irányra praedestinálólóg hat.

Az építkezési költségei is ezen ok miatt voltak nagyobbak, melyhez társult a teljesen elhanyagolt területnek használatóvá, járhatóvá tétele által felmerült költség is.

A gazdaság irányja, az építkezés helye, kivitele, költséges volta ezekben találja magyarázatát.

A tanulók születési és illetőségi helyeire vonatkozó közlése a cikknek teljesen légből kapott állítás. A folyó tanévben beiratkozott 20 székely tanuló, — kik közül 4 csikmegyei, — Erdély nem székely vármegyéiből van 2 és a távolabbi vármegyékből 5 magyar fiú. Sajnálattal látja az iskola igazgatója, hogy éppen Csikmegyéből van a legkevesebb gazda fiú ez iskolánál a többi székely vármegyéhez viszonyítva. Az állami ingyenes helyek betöltésekor csikvármegyei összes plebánia hivataloknak, jegyzőségeknek megküldetik a pályázati hirdmény, felhívás kíséretében. Mintegy 160 felhívásra alig akad 5–6 pályázó. Fele ennek is visszalép időközben. Hol rejlik a hiba, nem kutatom.

A földmives iskolák átszervezéséről hallott valamit cikkirő, de aljában nincs határozott tudomása. Kísérletképen egy néhány alföldi földmivesiskolánál bevezettek a 6 hónapos kurzust ezelőtt pár évvel, de a kurzusokról szerzett kedvezőtlen tapasztalatok a beszüntetést eredményezték. Ilyen kursusnak nálunk éppen semmi eredménye sem lenne. Hat hónapos tanfolyamok a téli időszakban tartatnak gazdák részére. Már most tessék elképzelni, télen mikor nálunk általában hó borítja a földet, megmutatni sem lehet az iskola gazdaságának talaját, azon végzett munkálatokat, vetéseket: minő gyakorlati eredmény várható az ilyen kurzustól. Elméleti előadásokkal kívánja a székely gazdák fejét tömni, akkor, mikor a helyes talajmivelési munkák végzésére szolgáló eszközök kezelését, azok alkalmazását nem ismerik. Tudok esetet Csikmegyében, gazdákör beszerezte a vetőgépet, de nincs egy lélek a faluban, ki azt beállítani tudja. Rozsda eszi a drága pénzen beszerzett gépet. Vagy hogy állunk Csikban a kapás növények termelésével? Vetőgép alkalmazásának hiánya miatt nem terjedhetnek az olcsó és jó kapáló gépek, melyek hivatva vannak olcsó és gyors munkát nyújtani; ellenőlvén kapás növények termelésének számtalan előnyös volta a termelésnél nem érvényesül. Gyomos, tömődött és gyenge tápláló erőben levő földön, melyet az állandó gabona termelés kizsárolt, fizikai tulajdonságait tönkre tette. jövedelmező gazdálkodást folytatni nem lehet. Ezek nem elméleti, de gyakorlati ismeretek, tapasztalati tényekből leszűrt igazságok, melyeket az ezekkel kapcsolatos ismeretekkel együtt — ha teljes, világos képet akarunk nyújtani — egy hathónapos tanfolyam keretében lehetetlenség megtanítani. Erre, a kétes eredmény biztos tudatában, szakember nem vállalkozik. Az ilyen kurzusok fejlett gazdasági állapotok között vannak, mivel a hibák kiküszöbölésére, a hiányos ismeretek pótlására, az újabb tapasztalatok közlésére megfelelőek, hasznosak.

Azt pedig kétségbe kell vonnom, hogy nyári időszakban rendezett ilyen tanfolyam kedvéért, bármennyire tanulni vágyó gazda is legyen valaki, gazdaságát 6 hónapra elhagyná. Ez csak ábránd lehet.

Tiltakoznom kell a gazdasztisz osztály nevében az ellen, hogy itt kidobva éreznék magokat, a társadalomból, vagy társadalmi lények nem volnának, azért mert tanyák, vagy földmivesiskolákban távol a várostól vagy faluktól kell élniök. A hivatása magaslatán álló képzett gazda, mielőtt e terhes munkát igénylő, de sok örömet

nyújtó pályát választaná, már akkor tisztában van azzal, hol kell életét eltöltenie. Arra nem tudok esetet, hogy vérbeli gazdasztisz a társadalmi élet nélkülözése miatt parasztkodott volna, hanem arra igenis, hogy korlátozni kellett a társadalmi élet iránt tulságba vitt hajlamot.

De hát unhatja-e magát ép ésszel, munkakedvvel valaki? Különösen ott a hol, — aránylag kis területen — 60—80 ember lakik. Nyüzsgő, eleven élet uralkodik és észrevétlenül telen napok, hónapok, évek.

Ezért feljajdulni igazán kár volt! Nemes gondolkozásra vallott volna az, ha a földmivesiskolai tisztviselők anyagi helyzetét említi fel cikkirő. Családos tisztviselőnek gyermekei neveltetése, gondot okozhat. Dehogy ezen állapot nehogy ismételt kirohanásra adjon alkalmat, sietek kijelenteni, hogy felesleges hatóság ezt is látja és elviselhetővé teszi az ilyen tisztviselő sorsát, teljes megnyugvársra.

A mi az iskola igazgatóságának ellenséges indulatát illeti, se nem egészen, se nem felebarát — szó esvén róla, — végtelen nagy örömmel jelenthetem ki éshálás vagyok mindenkinek érte, mert azt tapasztaltam és tisztviselőtársaim is úgy érzik, szives barátsággal fogadják a hívó megünn. Iskolánkban is teljes bizalommal keresnek fel és igénytelen — selejtes — tanácsainkat kéri ki.

Végtelen sajnálatomra azt is ki kell jelentenem, — jöllehet általánosan ismert tény — hogy az új iskolaépület és annak istálló palotái nem készek, a mennyiben lakható állapotban nincsenek. Egy igen fontos életfeltétel, az ivóvíz hiányzik. Azt csak nem kívánja cikkirő, hogy borral főzzünk és mosakodjunk. Ha még az igazgatóságról volna csak szó, az valahogy megoldandó ivóvízhiányában is a kiköltözés kérdését, de vele megy 50–60 ember, ezek pedig nemcsak vizet, de feltétlenül egészséges, jó ivóvizet kívánnak. Kerítések és kapuk hiányában a szerenád adó farkasok fellakmározának a véletlenül szokatlan időben portyázó társas lényt.

Végezetül meg kell említenem és ezzel körülbelül is mondtam mindent, cikkirő nem nem régen költözött ide s nem is csiki székely ember, hanem „előkelő idegen;” mert különben tudnia kellene, hogy az iskola nem márhólnapra épült fel legenda szerűleg, hanem tíz év óta felszinen van a szervezés ügye és négy éve folyik az építés munkája.

Csikszereda, 1914. február 10.

Vitályos György,
a csikszeredai m. kir. földmivesiskola igazgatója

Kivándorlás állami támogatás mellett.

Nagyon szomorú az, amit a „Gazdasági-vetéség” című gazdasági és szociálpolitikai folyóirat február 4-iki számában olvashatunk. Volt ugyan eddig is tudomásunk róla, jeleztük is nem egyszer, hogy a kivándorlást, főként pedig a törvényellenes kivándorlást az állam támogatja nagy szubvenciókkal, s nem is udonságot óhajtnak nyújtani, midőn a gazdasági-vetéség nyomán mi is közülük ez ügy mai állását.

És nem hagyjuk el az idézett folyóirat vezércikkének címét sem s így adjuk az ismertetést az alábbiakban:

„Tengerre magyar! A képviselőház előtt egy törvényjavaslat van, mely szerint a magyar állam közelebbi magát, hogy évente tízezer milliót, összesen pedig mintegy százhatvanöt milliót koronát fizet néhány magánvállalatnak. Nehány tengerhajózási vállalat jutott abba az irgylendő helyzetbe, hogy midőn az államnak nincs pénze még a legszükségesebb mezőgazdasági beruházásokra sem, akkor nekik (t. i. a hajóársulatoknak) jut ajándék bőven, és szubvenciójukat kétszeresére emelik föl.

Egyidejűleg arról folynak zárt ajtók mögött tanácskozások, hogy meghosszabbítsa az állam a kivándorlók toborzására és szállítására irányuló szabadságot egy társasággal, mely évente milliókat zsebel honfitársaink szállítványozásával miközben uton utfélen kijátssa törvényeinket.

Kossuth Lajos adta ki valamikor a jelszót: Tengerre magyar! Nagyon ferdén értelmezik azonban Kossuth jelszavát azok, akik csak a pénzünket, meg a kivándorlóinkat viszik a tengerre.”

Olvasható ezután, hogy ezzel az új magyar tengeri politikával foglalkozott a Magyar Gazdaszövetség egyik utóbbi igazgató választmányi ülésén, ahol Darányi Ignác, a szövetség elnöke a nemzeti aggodalom komolyságához illően emelt szót a magyar pénz és a magyar vér megmondokálisan pazarlása ellen. A Magyar Gazdaszövetség mellett emelt szót, amikor a mezőgazdaság börtén megspórolt s jobbadán a földművelő adózók által fizetett állami adó jövedelem gavaléros elköltéséről, másrészt a földművelő nép Amerikába viteléről van szó. De Darányi egyáltalán olyan szempontokra nem mutatott rá kívándorlási politikánk helytelen intézésénél, amely azokat is erősen érdekli, akik a monarchia hadi biztonságára fölött örököndnek lokozott figyelemmel.

Folytatólag, a jelzett cikk nyomán közölhetjük, hogy csak a múlt éven is közel 40 ezer katonaszökevény vándorolt ki az országból. Ramutattak arra is, hogy ha ily nagy tömegben viszik ki a szabadalmazott hadjártszolgák a katonaköteleseket, akkor teljesen módó lesz a hadügyi kormány minden létszámelétele, mert nem lesz emberanyag, amiből a felemelt létszámot kiállítsák.

Parallel felelmiti a cikk, hogy ugyanezok a gazdakörök és szövetkezetek államszegély kérvényeit tömegesen utasítják vissza; szünetel a népkönyvtárak adományozása, beszüntelik a telepítések, nem segélyezik kellőképpen az arviz által sújtott községeket, stb.

S amit remelhetnek, arról is szó van, de híz abban sincs semmi biztató: „S reméljük, hogyha az Adriának másfél száz millió megajándékozását már nem is ikerül megakadályozni, a kívándorlás politikáját sikerülni fog más irányba terelni.”

Valóban elérnő állami életünk letétele nyeseinek nemzetgazdasági, általában szociálpolitikai tevékenysége.

Vajjon miért üldözi akkor az állam a kívándorlási ügynököket, amidőn a kívándorlás maga segíti ele leginkább? Miért jelent ki egyes eszelekedet deliktumoknak és miért bünteti ezeket, mint difamáló eszelekedeteket, ha ugyanazon deliktumokat „en gró” maga is elköveti?

Valamikor úgy tanultuk a jogon, hogy a jó törvénynek megvan az erkölcsi alapja is. Hová vezet azonban az, ha azt tapasztaljuk, hogy ma itt, holnap ott keletkezik törvény, erkölcsi alap nélkül! Akkora erkölcsi dekadenciát fog ez maga után vonni, aminek a következményei kiszámíthatatlanok. Mert nemesak a kívándorlási törvényünk nélküli ezen erkölcsi alapot.

A szeszmanipulációra gondolunk első sorban, amelynek mai állapota nemesak, hogy serti az államcsinert: nemesak, hogy erkölcsi alapja nincs annak, hogy az állam legyen a főkezesmaros, hanem ezen túl is biztos csapás a kevésbé művelt és akaratér nélküli szökökódó polgárok teljes elzűlléséhez. Amit az ilyen felfordított állapotok ellen egyesek, vagy társulatok tehetnek, az nem egyéb szanalmas ver gódsénnél és a jelen műveltségi nívón — érte a népesség zömét, céltalanul fura lányt borsónal. Igaz, hogy az lenne az ideális állapot, hogy a népnék lenne meg az az erje, az a belső ellentállása, amellyel kiküszöbölne az ilyen fonákságokat. (pl. ha senki sem inná a palinkát). És szabad polgárokhoz az is lenne a legmélőbb, hogy se szellemi, se fizikai téren ne kelljen holmi egyesületeknek gyámködni, atyásködni fölöttük. Ilyen állapotól azonban igen messze vagyunk. És a remény is messze van, hogy bár közeliedünk ily ideális állapot felé.

(Folyt. köv.)

Széljegyzetek.

•*Kegyetlenek vagytok, kegyetlenek*• rikácsolta egy asszony, képből kikelve, komoly, taláros urak felé, kik gyilkosságban büntresés fiat négy évi fegyházra ítélték. Az eset messze idegenben — Liverpoolban — történt, egyszerű törvényszéki bír, de van benne egy közös emberi momentum, egy fenségesen önző emberi gesztus, ami megerdemli a róla való medítást s ez: az anyai szeretet, ami ugylátszik, egyformán vak és egyoldalt a sarkóktól az egyenlítőig.

Egy fiatal sulanc részt vesz egy rablógylököságban. Bizonyára nem ez az első bűnézése, hanem apró gazemberekek sorozatán át jut el a bűnök eme nagymogulájához. Mindössze tízennyolc éves s a bűnság legfőképpen fiatal korára való tekintettel ítélt el nagy humanusan csak négy évre, míg társát halálbüntetéssel sújtja. S az anyja, ez az őt logikálan

asszonyi állat, ahelyett, hogy térdre borítva csókolná az izgalmas bírák kezét. — ahelyett a fájdalom paroxizmusában kiáltja a bírának: „Kegyetlenek vagytok, kegyetlenek!”

Furcsa eszmétársítás, de a napihir olvasása két kabaré jelenet hozott vissza emlékezetembe. Az egyiket egy fiatal ember adta elő, hagyományos csibész ruhában, valamelyik fővárosi orfeumban. Elmondta, azaz: élénkelte, hogy születése óta hogy szerette őt az édes anyja, hogy intette a jóra stb. De neki cifra céda kellett, ki pénzért meri csókjan s az édes anyját pénzért zsarolta s az zálogházba vitt mindent, csakhogy pénzt adhasson zúllott fiának. S egyszer, mikor az anyja nem tudott pénzt adni, ő megverte az anyját... Később börtönbe került s mikor vitték, egy asszony állt zokogva a börtönajtóban: az édesanyja.

A másikat a legnagyobb magyar disease: Medgyaszay Vilma énekelte. Kiss József vers, a címe, — ha jól emlékszem — az anyai szív. Itt is egy céda nő biztatja föl a fiut: menjen, ölje meg az anyját s hozza el neki a szívet. A fiu megcsisz, fiut a szeretőjéhez az anyja véres szívével s egyszer csak elesik. S a szív, a fájdalmas, véző anyaszív megszólal: „Iam, nem ütötte-e meg magad?”

Mater Dolorosák, örökké elők, áldottak, szentek vagytok!...

„*Magának peche van!*” mondta a határrendőrségi detektív, miután dagadtra polozta és véresre verte azt a szerencsétlen Lengyel Jánost, akinek az volt a bűne, azaz, hogy: a peche, hogy egy névrokona hűtellett előéletű gazember. Sablonos, megszokott eset, százával fordul elő s az azok a rendőrségi örszobák és csendőr-laktanyák beszélni tudnának, sok érdekes dagadtra, sőt: halottá-polozásról tudnának regélni...

Meghaladott állapont arról beszélni, hogy külföldön a rendőr udvarias, szolgálatkész, előzékeny s nálunk, — még a fővárosban is — türelmetlen, góromba, udvariatlan. E tényről s ennek okairól beszélni ma már szöszatyárság. De viszont ki biztosít engem arról, hogy ha elutazom az ország akármelyik községébe, egy tui ambiciózus rendőr, vagy csendőr-örmeister nem téveszt-e össze egy korozótt gonosz-tövevel, nem hurcol-e be a laktányába és nem járja-e el a gyomromon a brazil macsicosot, elsórángú, bakacsözöges csizmaival? Mert azt még meg lehet érteni, hogy az ilyen rendtartató közeg, eleszigva a terhes, hosszú szöziattal; egész életet a a tarsadalom szeméjével foglalkozva; békletüreséből kitorgatva — le ken nehány potot annak a zűllött csirkeloganak, akit tytkolópásban gyanuba lozott s aki máskepen nem is van. De hogy tisztesség polgári attásban levő adóalányokat — azért, mert nem valajuk magunkra a nevrokonok bűnet — gúzsba kössenek s torokösen övenet üssenek a tel-punkra: azt már sem magyarázni, sem menteni nem lehet. A tisztesség sajto az a hatalom, amely az elismeres szerény jutalmat esetről-esetle kiutalványozza eredményesen dolgozó, derek rendtartató közegünkre, de az olyan perverz, szádistá lenevadakat, akik bekes polgárokot kínoznak lelőntára: nev szerint kéltene megvárni az ország összes sajto-organumaiban, mert az ilyen brutális alakok az intézménynek a jóművét teszik tonkre. Mert bármennyire mintaszere intézmény pl. a magyar csendőrség, az uszgorvaso, a maga általánosító osztonel levgye egy-egy ilyen gúzsba kötés cetnel nem a tett elkövetője, hanem az intézményt magát ítéli el.

Ezért kellene a magyar parlament orzése es a tüntető munkásság szözetekre vágolása helyett egy kis humanizmusra, továbbá saját jogai es kötelességei ismeretere megáttanni azokat az embereket, akikre szeg csillógy egyenruhákat es egy kisebbujta fegyverkereskedést raaggatnak s akik hol egy királyi ügyeszt unek poton a lovaros kéntis közpén, hol meg a Lengyel Jánosok táipait verik egész angolostra.

Tizenhat morfium injekcióval szállították at magukat a más világra, Fáy Antal fölirtók és felsége. A szöszszavú napihirek szerint felmilyőnyi vagyomukat a nagylabon eles elvitte, a vagyon romjait Montecarloba utaztak szerencsét próbálni s ott elvesztvte utolsó pénzüket, hazajöttek meghalni.

Regota nem fordult olyan napihir elő, amely annyira kikivánczolt volna a hirrovatból, mint épen ez. Kifőnő téma, akár egy komoly essayhez, akár egy lársadalmi regényhez. Az essay címe lehetne: „A magyar gentry pusztulása a huszadik században különös tekintettel a gazdasági átalakulásokra”

Régi, konzervatív, kitaposott uton haladó író mestereberek százasor megírták s a romantika hazug aranyfőjével be is vontak a pusztuló gentry apokaliptiszát. Szeg világ lebetett s Hercegh Ferencet olvasó vidéki háklások es a segédjegyzők lelkesedhetek is érte, de tölünk, huszadik századbeli, ugynevezett kulturárisokból már távol áll az a világ.

Uj idöket élünk s akik atavisztikus magyar ösztönből nem tudják, vagy nem akarják meglátni az új világot a régi helyén, azok menthetetlenül elbuknak. Mert régen lehettél Szalmás ispán uramra rábizni a birtokot s agár, cigány, kártya, vagy színészno mellett élvezni a kiváltságosok életét, de ma már más a helyzet. Ma a mezőgazdaság: tudomány, aminek egyetemi professorai es egész embert, képzett, tanul gazdát megkövetelő kormányzási módja van. Ma a tőke kezd elfordulni az agráriusoktól es új bálványoknak hódol be, amiket egy hívnek, hogy: ipar es kereskedelem. Ma a világ egyik leghatalmasabb államfője: a német császár — polgári foglalkozására nézve porcellángyáros es egyben saját áruinak legelső vigéje. Ma már a Fáy Antalok, akik éves lakást tartanak Pesten s a birtokra csak vadázni mennek le: bizony tönkre mennek.

A tönkremenés nem épen magyar speciálitás. A Nyugat nagy nemzetéinél s legkivált Amerikában gyakori. De az amerikusok, ha elspekulálja magaszerezte vagyonát, elkezdi még egyszer s még akárhányiszor a cipőpuccoláson, vagy a tányérmosogaláson. A magyar ur ellenben, ha elveszti az apjától örökölt, vagy házassággal szerzett vagyonát, — még egy utolsó erőfeszítéssel annyi kölcsönt szed föl, amennyit csak bír, lemegy Montecarloba s a zöld asztalnál próbálja megszerezni azt a pénzt, amit a zöld mezőn nem tudott eredményesen gyümölcsözletni. Mikor aztán az utolsó Louisd'or is eluszik, akkor egy correct nagyuri mozdulattal eldobja magától az életet Tragikusan buta sors, ugylátszik, benne van a magyar vidéki levegőben. Van Ady Endrének egy csodaszép vers, abban mondja olyan találon:

„Más fajta nép rohoghat tova,
De ily szép, álmos, láncolt fajtát
Potlából laj nem élt soha.”

—rassy.

ESEMÉNYEK.

Az oláh közoktatásiügyi miniszter rendelete. — A madefalvi koncolás 150-ik évfordúója.

Arion oláhországi közoktatásiügyi miniszter rendeletet intézett Kuczka Andráshoz, mint a magyar iskolák felügyelőjéhez, amelyben ekkép fõrded a tanfelügyelőre: a gondozása alatt álló intézetek növendékei miért beszélnék a szönorák alatt magyarul? Mi-fő tompó az, hogy az egyhással való érintkezésben elhanyagolják a román nyelvet? Szigoruan meghagyja tehát a miniszter a tanfelügyelőnek: hasson oda, hogy a tízperces szöneteket is román társalgással töltöék a növendékek. — Ez még nem oleg. Rendelet van arra nézve is, hogy milyen gyermekek lehet beírni a romániai magyar iskolákba. Csak olyant t. i., akiknek szölei utveléll tudják igazolni magyar honosságukat. Ha már most meggondoljuk, hogy a kétszáz ezer magyar közni hány ezer képes, akkor nyilvánvaló az, hogy évenként 40—50% magyar tanköteles gyermeket nem lehet még csak be is írni a magyar iskolákba, az oláh iskolákban a helyük; melyek aztán gondoskodnak inkvizíciós tanrendszerekkel arról, hogy körlök belőlük a faji öntulatót. Üldözi az oláh miniszter a magyar iskoláknak különösen történelmi tankönyvet. Azt állítja, hogy azok impertinensül fordítanak mert Korvin Mátyás oláh eredetű volt s hogy a magyarok közönséges rablással jutottak Erdély birtokába. Egeszseges politikai állapotok közbet erre az volna az egyedüli helyes felelet, hogy a magyar miniszter átvegye oláh kollegája rendeletét s alkalmazza azt az oláh iskolákkal szemben.

F. évi januar 7-én mult 150. éve a madefalvi koncolásnak.

A nevezett nap hajnalán lövötni kezdette ágyukkal az előbb felgyújtott falut a császári vitézség. A hivatalos jelentés 186 ember halált állapította meg; ami nem valószínű, mert a közégbe csiki-es baromszöki eszökyöky gyöltek össze Mária Terézia azon rendeletének megbeszölése végett, amellyel állandó batár-örégi katonaszkodásra akarta őket kötelezni a szökyöosi alkotmány ellenére. A két varmegyéből jóval több lehetett ott és azokból alig maradt valaki élő, mert a tüzből es ágyuk torla elől menekülötek a a falut körülvett katonaság lötte le. E feltevés mellett szöl József császár megjegyzése is, látván a sirpármisókat: többen lehetnek — jegyezte meg. A szökyökyölés ezöl nem ért véget. Valóságos kiirtásokhoz fogott a katonai kegyetlenkedés. Észrevettek ezt a szökyökyök, Moldvába s majd Bukovinába vándoroltak. Utódnák zöme na is ott él.

Mindezeket csak azért omlogetjük, nonn volna-e cölözéri egy ötnepely keretében a 150 éves Verfürdőröl megemlékezés? Egyidőjűleg az sem lenne utódo gondolat, ha a Bukovinából visszatelepödt csángók fölségítésere társadalmi mozgalom indulna meg, mert amint híreik, valóságos nyomor környezi őket. V.

HIREK.

— **Eljegyzések.** Nagy Ferenc kereskedő, csikszeredei lakos eljegyezte Márton Annuskát Csikszeredei r. hó 1-én.

Vitályos Gábor bírósági jegyző eljegyezte Révész Margitkát Csikszeredeen. Egyben közöli, hogy Vitályos Gábor, ki városunkban volt törvényszéki joggyakorló, jegyzővé való kinevezetésével egyidejűleg Brassóba helyeztetett át, ahol hivatalát r. hó 16-án foglalja el, s így megváltik városunktól, hol pályáját kezdte.

— **Erdélyrészi Állattenyésztés és Állatvédő Egyesület** alakult meg Marosvásárhelyen r. hó 7-én. Az egyesület az eb-, baromfi-, háziynul- és galambtenyésztésnek, a méhészetnek, állatvédelemnek fogja szemlenni munkálkodását, s így fontos nemzetgazdasági hivatása lesz. Bővebb felvilágosítást ad a tisztárok: Az egyesület ügyvezető elnöke: Bothfalusi József ref. lelkész. Alnelnöke: Dr. Lokodi Antal orvos és Szerényi Károly felsőbbleányisk. igazgató. A baromfi-tenyésztési és méhészeti szakoszt. vezetője Dr. Szőke Béla m. kirend. foglalm. A galambtenyésztési szakosztály vezetője Dr. Deák Sándor orvos. A háziynul-tenyésztési szakosztály vezetője Aufferberg Ágoston min. számbanácós. Az ebtenyésztési szak- és vadászbalelőosztály vezetője Sz. Szemere Balint. A rendőrkutya tenyésztő alsóosztály vezetője Oroszlányi Endre h. rendőrfőkapitány. A luxuseb tenyésztő alsóosztály vezetője Chwoika Adolf virágnagykereskedő. Az állatvédelmi szakosztály vezetője Dr. Varga Lajos rendőrfőkapitány. Az egyesület pénztárnoka Ifj. Bányai Béla városi pénzüri ellenőr és az egyesület titkára K. Sasics Fedor (ideigl.) hiv. helyiségekben Széchenyi-ter II.) Évi rendes tagsági díj 6 K. Havonta 50 fillér.

— **Vásárló ipás.** A r. hó 10-iki baromvásáron csikszentmártoni Bálint András zsebből 230 koronát klopoltak. A rendőrség letartóztatott két cigányasszonyt, akikben a tetteseket sejtik.

— **Baleset.** Bogos Domokos csikszépvízi lakost ugyanott erdei munkánál egy elődő la leütötte, r. hó 13-án a csikszeredei kórházba szállították, életmaradásához azonban nincs remény.

— **Meghívó.** A csikszeredei kereskedők köre r. hó 22-én délután 6 órakor a kör helyiségében tartja XVI. évi rendes közgyűlést, melyre a kör tagjai tisztelettel meghívhatnak. Tájékoztató: 1. Elnöki megnyit. 2. Jegyzőkönyvhieltesítő választása. 3. Titkári jelentés. 4. Számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Házbérelt megújítása. 6. Házbiztyok módosítása. 7. Indítványok.

— **Tisztviselői mozgalom.** A székelyudvarhelyi tisztviselői olvasókör ez évi rendes közgyűlése alkalmával reg. óhajott eszmével foglalkozott és dobott újra felszínre. A tisztviselők számalas politikai és társadalmi helyzete mára egy kiálló nyomor, — mely tantulusi kinokkal várja a jobb sorsra érdemes dalát. — Ez a visszás helyzet feletti elégedetlenség dobtta fel a napirendről le-éltnő kérdést a székelyudvarhelyi tisztviselői körében. K ö v e s d y J ó z s e f kir. pénzügyi tanácsos, pénzügyigazgató helyettes emelle fel szavát a helyzet tarthatatlansága ellen, tartalmas beszédében a tisztviselők minimális kívánásait sorolta fel. Minden tisztviselőnél ugymond, — elsőrendű szükségletet kell kiegészíteni a tisztviselői jogokat és kötelezettségeket pontosan megállapító szolgálati pragmatika megalkotására irányuló törekvés, a mai fejeletmi eljárás rendszer helyett egy független fejeletmi bíróság felállításának a követelése, s végül az évek hosszú során át lábra kapott protektív kiküszöbölése, oldozása. Erre a közdelemre hívja fel a székelyudvarhelyi társtisztviselői körének is a figyelmét.

— **Farsangi estély.** A csikszeredei r. k. főgimnáziummal kapcsolatos két nevelőtiszti ifjúsága r. hó 23-án este 1/8 órakor családias estélyt rendez, melynek műsorát legközelebbi számunkban fogjuk közölni.

— **Ifjúsági előadás.** A csikszeredei polg. leányiskola tanulmányi kirándulási alapja javára r. hó 21-én és 22-én d. u. 5 órakor az iskola zeneterében előadást rendez, melyen az érdeklődőket az igazgatóság ez uton is tisztelettel meghívja; — az előadást a „Csallán” című humoros vígjáték fogja bevezetni, — mely után ének, zene, zongora és szavatok következnek.

— **Új rendelet a tatr. ékos tisztékhez.** A hadvezetőség utasítására most küldötték szét az ezredparancsnokságok a rendeletet, amely szerint minden cs. és kir. tartalékos tiszt és tisztjelölt köteles azonnal a véderőutastítás IV. részének I. mellékletében előírt szolgálati könyveken kívül egy német—magyar—lengyel—ruthén—oros, egy német—magyar—szerb—horvát, egy német—magyar—albán és egy német—magyar—olasz tábori szótár beszerezni, s azokat rendes tábori felszerelésekpen ugy a szemlére, mint tényleges szolgálatiellére való bevonulása esetén mindig magával vinni. A rendelet a tábori szótárak szükségességét azzal indokolja, hogy a soknyelvű határvidékeken kevesen vannak, egy a tényleges mint a tartalékos tiszték között, akik a benszüllöttek nyelvet értik, s ezen hiányon az által óhajtt segíteni, hogy a szótárakkal egy minimális szükségleti eszközt ad a nyelvet nem értő tiszt kezébe, hogy annak segítségével a tábori szolgálat kivételben esteiben magát a vele szükségképpen érintkező benszüllöttekkel megértethesse.

— **Ismeretterjesztő előadás.** A póltanfolyamon résztvevő helybeli szabóiparosok felkérésükre Csató János főgimn. tanár r. hó 8-án ismeretterjesztő előadást tartott. Állattani összehasonlító alapon rámutatott azokra az élettani jelenségekre, melyeket a szabóknak tekintetbe kell venniük a ruhák szabásánál. A közel másfélórásig tartó bemutatásokkal kísért előadást a jelen volt 30 iparos a legnagyobb érdeklődéssel hallgatta végig. A bemutatásoknál az intézet több tanulója figyelmet keltő ügyességgel segédkezett. Az előadás végeztével; a jelen voltak köszönetet mondtak előadónak a tartalmas és érdekes előadás meglatlásáért.

— **Magyar kórház Amerikában.** Clevelandban, a nagy amerikai magyar városban magyar kórházat állítanak fel. A magyarság lelkes odaadással karolta fel az ügyet s így valószínűleg még a nyár folyamán megkezdheti az első magyar amerikai kórház működését.

— **A székely viszonyokról.** Szőke Mihály (Kormárón.) a „Közletek” ez évi 10. számában érdekes cikket írt. A viszonyok eléggé alapos ismeret vezeti, bár téves megfigyeléseket is közöl. Tájékozottsággal ismerteti a hibás törvényes intézkedéseket, melyek a furlang és szabálytalanság elkövetésének indító okát képezik. A mit ő is észrevesz, az a székelységnek legnagyobb sérelme volt s helyre nem hozható kárat okozta. A cikk ugyanis többek között a következőket írja: Az arányosítási törvény kimondja, hogy a közös havasi erdő és legelőterületekből birtokaik arányában csak azok részesülhetnek, akiknek az illető közös havas- és legelőterületekhez tartozó községben belsőséjük van (lakóház belső telekkel). Csikszentmárton és Csiksekefalva közvetlen egymás mellett fekvő községek, lakóinak birtokai a két határbán össze-vissza fekszenek. Egy csiksekefalvi lakosnak 20 kat. hold birtokából 3 hold fekszik Csiksekefalva, 17 hold Csikszentmárton határbán. Az arányosítási törvény szerint, mivel nevezetnek csak három holdja van Csiksekefalva határbán és Szentmárton községben belsősége nincs, a közös havasokból és legelőkhől csak 3 hold után kap részesedést, míg birtokának nagyobb része után semmit sem. A 3 hold után elég lehetett 2 drb. marhánál többet s így az eddigi 15 darabból álló marhaállományát kell apasztania. Ilyen eset vagy 90 fordult elő a községben. A birtokosok legnagyobb része úgy segített magán, hogy vett Csikszentmártonban belsőséget olyan szegény emberektől, akiknek a belsőségen kívül alig volt valamijük, ez alapon az illetők Szentmártonban fekvő birtokai után is megkapják a megfelelő arányt. Mikor nem volt elég előadó belsőség, történtek névelges előadások úgy, hogy csak teleknyilvileg vették meg a belsőséget, de a haszonélvezet eladó tovább is bírta.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** A vármegyei közigazgatási bizottság r. hó 9-én tartotta rendes havi ülését a szokásos havi jelentések meghallgatása céljából. Az ülés rövid tartama után, hallomás szerint a bizottsági tagoknak főispáni cédében volt részüik.

— **Előléptetés.** Pap Árpád vándorodott a gyergyóbecskai vármihatali tisztviselőjét a pénzügyminiszter a X. fizetési osztályba léptette elő.

— **Áthelyezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Kémenes Antal elől. főgimnáziumi segédtanár saját kérelmére Szentgotthárdról Gyergyószentmiklósrá helyezte át.

— **A kolozsvári Egyetemi énekhar Dalestélye.** Zajosan folynak a r. hó 15-iki dalestélyi előkészületek. A rendezőség az est sikere érdekében mindent megtesz, s felfaradást nem kímélő buzgalommal dolgozik, hogy kolozsvári vendégeinek érkezését mindenben kiemelve. Gondoskodás történt arról is, hogy az énekhar minden egyes tagja családoknál nyerjen elszállásolást. Az estély műsorát nagyban emeli az is, hogy a helybeli zeneművészeti közönség is aktív részt vesz. Zsigmond Ferenc karnagy ur vezetése mellett részt vesz a „csikszeredei Dalkör”; külön szám alatt özv. Balló Gabórné, Kolonics Dénesné, Veress Árpádné uraszonnyok, Domonyáncz Péter és Nagy Gyula szerepelnek. Az estély műsorát egyébként a rendezőség külön kibocsátott meghívóiban is közli.

— **Mulatságok.** A csikszeredei ifjúság az Európa szállodában r. hó 21-én zártkörű polgárbált rendez. Belépti-díj: Családjegy 3 kor. személyjegy 2 kor.

A csikszentmihályi róm. kath. dalárda saját pénztára javára r. hó 14-én műsorral egybekötött táncmulatságot tart. Belépti-díj: Személyjegy 2 korona, családjegy 3 korona.

A csiksomlyói Iparosok r. hó 22-én Várdotfalván a községváza nagytermében zártkörű táncvigalmat tartanak, melyet szimulációs log megelőzött. Szinre kerül Géczi István „Regi szerető” című népsziműve. A csikszentmártoni műkedvelők saját színpaduk javára r. hó 21-én az elemi iskola nagytermében szimulációs egybekötött táncestélyt rendeznek; Előadók Szizigeti hives népsziművet a „Cigány”-t, s az érdeklődő közönséget arra ezuttal is megvívják.

A csiksomlyói Jótékony Nőegyesület folyó évi február hó 14-én (szombaton) táncal egybekötött műsoros teatésztélyt rendez, melyre ez uton is felhívja a rendezőség a szives érdeklődők figyelmét. Elnör Sándor központosított tanár a tüzről fog előadást tartani. Kezdeté este fél 8 órakor. Belépti-díj: családjegy 2 kor. Személyjegy 1 kor.

A csikdelnei Ifjúsági egyesület l. évi február hó 22-én az ifjúsági egyesület pénztára javára, az új községváza nagytermében zártkörű táncestélyt rendez. Belépti-díj: Személyjegy 1 kor. családjegy 3 kor.

A szépvízi Iparos Olvasó-egylet saját pénztára javára r. hó február hó 21-én a Deák György ur vendéglője nagytermében táncmulatságot rendez. Belépti-díj: Családjegy 3 korona, személyjegy 1 kor. 60 fillér. Csikseke község Ifjúsági egyesülete február 14-én az iskola nagytermében az orgona-alap javára szimulációs egybekötött zártkörű táncestélyt rendez,

Belépti-díj: Családjegy 3 korona. Személyjegy 1 kor. 20 fillér. Szinre kerül a Sarga csikó.

— **A csikszeredei róm. kath. főgimnázium ifjúsági önképzőköre** a madfalvi veszedelem 150 éves évfordulójának emlékére r. hó 15-én (vasárnap) d. e. fél 10 órakor a tornacsarnokokban ünneppelt rendez a következők műsorral: 1. Himnusz unisono. 2. Aztatlos György VIII. o. t. szavalja Gagyi Jenő „Prolog”-ját. 3. Veress Dező VIII. o. t. elnök beszédet mond „Siculicidium”-en 4. Madarass Sándor VIII. o. t. énekel és harmóniumon kíséri Tiltshor Menyért VIII. o. t. hegedűn pedig Wender Tibor VII. o. t. 5. Lázár János VIII. o. t. szavalja Kaszai Lajos „Székely Himnusz”-át 6. Madarass Sándor VIII. o. t. felolvas a székelyek történetéről (Erdős József könyve alapján) 7. Wender Tibor VII. o. t. hegedűl. 8. Tekas János VIII. o. t. szabadelőadást tart a csikói székely kapukról. 9. Császár Sámuel VIII. o. t. szavalja „Madfalva keserves nótája”-e költeményét. 10. Szózat unisono.

— **Nyugtázás.** A dal- és zeneegylet kolozsvári os. hangverseny alapjára újabb adozatok: Orbán Mihály m. kir. adóhivatali tiszt ivén: Ágoston József, Balán Izsó, Péter Mózes, Zimmermann Adolf, Deák György, Kovács Antal ig. tanító 2—2 koronát. Cseke Ferenc, Bara Ignác, Fodor István, Pál Dénes, Gábovy Dénes és Gábovy Lajos 1—1 koronát. Rigó István rk. énekevezér ivén: Lengyel Róbert, Barabás Márton, Dr. Kovács Albert 1—1 koronát, Ehrmann Frigyes 40 fillér, Ulrich Herman, Goldsmid N. 20—20 fillér. Pál Ignác m. kir. adóhivatali tiszt ivén: Bajkó Ferenc 1 koronát. Székely Károly Topioca 50 fillért. Orbán Tivadar ivén: Gal Ferenc 3 koronát. Fogadják a szives adozók a dal- és zeneegylet legáltalásabb köszönetét. Az egyesület vezetése kéri, hogy a leszámoltatlan ivék tulajdonosi Kovács Jenő e. titkárnál jelentkezzenek, hogy a befolyt összeg felől tájékozódni s a további teendőket illetőleg halotznai leheszen. Az ivék visszatartása a rendszeres nyugtázást is nehezíti.

Farkas Imre p. o. számvizsgáló ivén: Birtha József 5 koronát; Farkas Imréné, Farkas Imre, Szopos Lajos 3—3 koronát; ifj. Botár Béla, Csiky Lázárné, Gábor János, Fülöp Alajos 2—2 koronát; Szopos Elekne, Lacz Sándor, Szász Lajos 1—1 koronát; Jankovich Mária 60 fillért; Farkas Gyurka 40 fillért.

Zsidó István városi vevrehajló ivén: Józsa Geza 10 koronát; Kapos Leó, Dr. Csedő András, Főrös János 5—5 koronát; Nagy Gyula 4 koronát; Bartha István, Györgypál Mancika, Nissel Adolf, Nagymihály Sándor, Epstein Izidor, Papp Károly, Szentes Gergely 2—2 koronát; Papp László 1 koronát.

Miként már megírtuk, a kolozsvári egyetemi énekhar r. hó 15-én, holnap délután 5 óra 50 percór Gyergyószentmiklósról városunkba érkezik. — Az énekart a vasutnál a gyengélebb polgármester helyett dr. Kovács Gábor városi tanácsos, a város nevében fogja üdvözölni. Ebből az alkalomból a dal- és zeneegylet testületileg kivonul Erre való tekintettel az egyesület elnöksége kéri az alapító-, pártoló- és rendes tagokat hogy a vasuti állomásnál minél tömegesebben megjelenni szívekedjenek. A működő tagok félét órakor az óvoda helyiségében gyülekeznek. Az egyesület részéről a vasutnál üdvözlés nem lesz. Az elszállásolással a tagok kötelesek közreműködni, illetve a vendégeket szállásaikra kalauzolni. Este a hangverseny keretében, Zsögön Zoltán tár. ének üdvözli az egyetemi énekart, mire a mi da. árdánk alkalmi dal énekel. Ez az üdvözlés a Jelige után, — műsoron kívül történik.

— **Csikszeredei város** négy évvel ezelőt új építkezési szabályrendeletet alkotott s jóváhagyásra felterjesztette a belügyminiszterhez. Rövid négy év kellett ahhoz, hogy a miniszter ur a „jóváhagyott” záradékok rávezése a már vastag porréteg alá került iratokra. De hála Istennek már meg van s így jobb, mintha 5—6 évtel váratt volna magára a magas elhatározás, mért ebben a gyorsaságban a miniszteriumot semmi sem korlátozza.

— **Új állás a kórháznál.** Belügyminiszter jóvá hagyta a vármegyének azon elhatározását, hogy a helybeli kórháznál a felügyelő állást megszünteti és ellenőri állást szervez 1000 korona évi fizetéssel. Igaz, hogy a fizetésből 200 koronát ledűtött és 1400 koronában állapította meg azt, de figyelembe veendő a természetbeni lakás és ellátás is, no meg az, hogy 200 koronátok érdemes megspórolni egy olyan országban, hol milliókat panamáznak el.

— **Legényestély.** A r. hó 7-én megtartott legényestély kitűnően sikerült, a mulatság a hajnali órákig tartott, a közönség igen jó impresszióval távozott a mulatságszögről.

— **Új magántanár.** A földmiv. m. kir. miniszter dr. Kovács József debreceni gazd. akadémiai segédtanárnak az állatbiztosítástól loiskolai magántanárná való képesítését jóváhagyta.

— **Gazdasági előadások** folynak Gyergyószentmiklóson a gyümölcsészet, állattenyésztés, állati betegségek stb.-ről. Az előadásokat a gyergyói gazdasági egylet rendezi.

— **Tűz az udvarhelyi kórházban.** Szerdán délben veszedelmes tűz támad Székelyudvarhelyt a vármegyei kórház padlászán, közvetlen a női betegek osztályá felett. Egy kemény falazatba hibásan beépített gerenda foggott tüzet, mely lapppangva terjedt tovább a stuktur felső és alsópadaása között. A kórház személyzete a padlászól lecsapódó füstre lel figyelmes s szerencsés meg idejkorán lefedték fel a tüzet. A kórház iroda azonnal jelentette telefonon a rendőrségnek a veszedelmet, honnan az összes szolgálattevők kivonultak; egyidejűleg értesítve a tűzoltókat is, akik egy szivattyuval szintén megjelentek a helyszínén s a veszedelmet megakadályozták. Legnagyobb baj volt a kórházi betegek közt támadt ijedség, akiket a veszélyeztetett szobákból át kellett szállítani a kórház épület másik szárnyába. A kár 3—4 száz korona mely biztosítás révén megtérül.

— **Tusnád-földön** özv. Tóth Lajosné, akinek férje a szabadságharcban hadnagy volt s csak néhány hónappal ezelőtt halt meg, egy hétig fektűd ravalaton, miután vita támadt az eltemetés közelessége körül.

— **Gyilkossági kísérlet.** Kovásznán f. hó 1-én este félhét órakor Roediger Lajos ny. fölgimn. tanár, kovásznai lakos cseleđjé, Csekme Máriát, ismeretlen tettes balkarján orozva megsebesítette. A leány a szomszédban járt vizért. [Vízartériben közvetlen a gazdájá kapuja előtt egy tömzsi, bajszos ember hozzáugrott és késsel szíven akarta szúrni. Azonban a leány önkéntelenül is a balkarját fölemelte és a gyilkoló szerszámra célt tévesztve a leány bal felsőkarját szúrta át. A szúrás után az idegen elmenekült. Nagy a gyanu, hogy a gyilkos tévedésből szúrta meg a leányt, mivel ugyanugy volt öltözve, ahogy máskor az urnője szokott lenni. Erdekes még az hogy máskor, amikor a leány bekötözés végett az orvoshoz tartott, éppen olyan idegen nyenyete meg ezen szavakkal: „Vigyázzatok, mert valamennyiteket meg fogunk nyuzni!” A csendőrség széleskörű nyomozást indított a titokzatos tettes kikutatása végett.

— **Az első mentő.** Újpest városát a dicsőség a leminizmus újabb haladásáért. Ott ugyanis most először a mentőkocsiba az első nő mentő. Sefer Erzsébet 18 éves másodéves medikusiskolasszony, aki tegnapelőtt már két esetben ki is vonult. A mentőkisasszony nagyon bátran viselkedik, erőlyesen és szakavatott kézzel dolgozik. A mi a legfőbb: a mentősapka kitűnően áll szőke frizuráján! Sefer kisasszony felvételét kéri a mentőegyesülettől.

— **Katonaisztüblő remete.** Kolozsvárról írják, hogy a Szentgyörgy hegyen, a hol ősi idők óta lakik egy-egy remete, most új remete tűnt fel, akihez a habodás és hiszékeny nép seregestül jár. A remetéről annyit tudnak, hogy valaha földhadnagy volt a hadseregben, de házassága miatt rangját letette. Felésege azonban még a házasság első évében meghalt s az egykori földhadnagy e miatt lett remetévé.

— **Késnek a vonatok.** Rég nem volt ilyen kemény tél, mint a mostani. A hőmérséklet állandóan 15—20 fokkal van a fagypontra alul és amellett különösen itt Erdélyben nap-nap után sűrű nehéz köd van, a mely különösen a vonatközlekedésben idéző akadályokat. Az állomásokra e miatt állandóan késséssel érkeznek be a vonatok. Csikban bár nincs annyi hó itt, mint a szomszédos megyékben, a déli órákat kivéve makacsul tartja magát a 20—30. C. fok közötti hideg.

— **Kath. Népszövetség** alakult a napokban Bukarestben.

— **Adomány nemzeti és kulturális célra.** A Pesti Első Hazai Takarékpénztár Egyesület Falussy Árpád volt főispán indítványára 886.000 korona évi tiszta jövedelmének 1% át magyar kulturális célokra ajánlotta fel. Pénzintézeteink most tartják évi közzeléseiket s követhetnek e példát, hogy különösen a múlt évben rendkívüli nagy jövedelemből valamit közcélra is juttassanak. 850 magyar pénzintézet az országban óriási szolgálatot tudna lenni a nemzettel küzdő küzdő magyarság megerősítésére. A Transylvania és Albina oláh pénzintézetek 10 év alatt csaknem fél millió koronát juttattak nemzeti célra. S a többi 126 román pénzintézet ugyancsak e célra adakozik évente tetemes összeget. Ideje volna, hogy a magyar pénzintézetek legalább a jövőben osztalékaikból közzélra is fordítsanak valamit.

— **Prohászka püspök a sajtószabadságról.** Az országos Pázmány egyesület közgyűlésén Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök gyönyörű beszédet tartott a sajtószabadságról. A beszéd a „Közművelődés” folyóévi 6-ik számában egész terjedelmében olvasható.

— **Tavaszi vásár.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a budapesti kereskedelmi és iparkamara a városi illetéki iparcsermunka 1914. április 30-tól május 6-ig tavaszi árumintát kiállított rendsz. Kiállítanak üveg, porcellán, majolika és agyagáruk; papír-író- és ruzszer iparúruk; diszint és norimbergi áruk; áprás és fémaruk, illatszer és gyönyárúruk, gyógyvizek és földúrpár körébe vágó cikkek, élelmiszerek, cipőárúruk és vegyesárúruk. A kiállítás egyaránt érdekli a készítőket és közzelítőket. Tanulással szolgál arra nézve, mit, hol és hogyan lehet előnyösebben és jobb minőségben beszerezni.

— **Csak az repülhet akl tud.** Erről is rendelkezni kellett azelőtt azok után a sajnálatos tapasztalatok után, amikor a repülési vállalkozók balinéri látványos rendezéséi hoztak különösen vidéki városoknak. A belügyminiszter most rendelkezett arról ki és küldött minap a vármegyékhez, a melyben a hatóságokat figyelmezteti, hogy látványos repülésekre csak akkor adható engedély, ha a repülő ember garanciát szolgáltat arról, hogy gépe is, ő is, tud repülni. Ha pedig nem tud repülni, a belépő díjakat vissza tudja fizetni. Kétes és vitás esetekben a magyar aerózsvettség megkérdezését tartja a miniszteri rendelet kívánatosnak.

— **Gyenge eredmény.** Régi panasz már az, hogy a brassó—budapest gyorsvonat egyáltalában nem erőlteti meg magát a túlaországban lassan futja meg az utját. A máv. igazgatósága figyelembe véve a panaszokat, módosítja a brassó—kolozsvár—budapesti menetidőjét a május 1-től kezdve fél órával hamarabb ér ez a vonat a fővárosba. Ez bizony 17 óra menetidőnél nem sokat jelent.

— **A brassói új színház.** A kultuszminiszter megbízásából most készült el a brassói magyar színház tervrajza. A színház a posta- és törvényeségi palota között fog felépülni a összesen 1163 nézőt fogadhat be. A színház 17 méter széles s ugyanolyan mély lesz. Az építés összes költségei félmilliónál többre rúgnak.

— **Földgáz.** Hír szerint — a pénzügyminiszternek az a terve, hogy a földgáz akciói kizárólag Erdélyre szorítsa s kihasználását és értékesítését hazai tőkével létesítse. A földgáz olcsóbb, mint az olaj. Er-

ről meggyőződött a Máv. is, mely 1000 személyszállító kocsinál világított próbaképen földgázzal. Az olaj köbm. 24 l. volt, míg a földgáz 87 fillérbe került. Kiszámították azt is, hogy a földgáz használatával mintegy 58.000 korona megtakarítást fognak elérni a kocsik világításánál.

— **Beteg Pál** laptnajlonos és szerkesztő vezetője alatt „Székelyország” címen jelenik meg egy a székelység érdekeit védő hetilap. Felhívásában ezeket olvassuk: „Azt akarunk, hogy — egyelőre hétről-hétre — a székelység igazi hű tükrét raktuk össze az apró mozaikszereű eseményekből a mint lehető egészet: a „Székelyország” hasábjain a székelység minden irányában feltalálható kultúreink lelkesítőre, összetartozásának ápolgatására és ömágunk építésére... Pártpolitikával a „Székelyország”, nem foglalkozik. Azt szeretnők és minden erőnkkel arra törekeđünk, hogy az igazi székelyeket párt- és valláskülönbség nélkül — egyetvé tömörítsük a Székelyföld védelmében, a mely föld oasztva és osztatlanul ma még mindnyájunké. Hogy holnap is az maradjon, ez egyenesen öszertartásunktól függ... Jól tudjuk, hogy mindannyian nehéz viszonyok között élünk. De sokkal nehezebbé válhat a székely nemzetünkre szakadó sejtlemes pusztulás, ha öszse nem tartunk. Egy nagyára hagyva, a legerősebb oszlop is gyonge az orkán erejével szemben. Öszertartásunkkal: szülőházánkat mentjük meg. Caik. Háromszék., Marosorda., Tordaara-nyos- és Udvarhelyvarmegyék székelységehez szolunk azzal a lelkesedéssel, melytől hazafiai aggodó szívünk sugall. Vajha meghallánák: Vajha megértenék hívó szavunkat! A bálás honfiak és bazafias érzésű honleányok — hiszük, reméljük, — szándékunkat megértik, nemes szívükkel átérzik a „mindnyájan egyet és egy mindnyájáért” testvéri kezet fogva, szeretetteljes küzdelmünkben a „Székelyország” harcossai között lesznek!...” A lap eddigi számai, továbbá a szerkesztő egyénisége kellő garanciát nyújtanak arra, hogy a „Székelyország” ezilárd léptekkel fog továbbra is haladni a kitűzött cél felé.

— **A vágóhidak és mérszárszékek** tisztartása tárgyában a földmívelésügyi miniszter elrendelte, hogy a vágásoknál világos-színű ruhát viseljenek, a vágóhelyiségekben a megtisztított vágóeszközökön kívül más tárgyakat, különösen tisztaltan ruhát használni nem szabad. Vágás után a használt ruhákat külön szekrénybe kell elhelyezni. A vágóhidak, mérszárszékek és husfeldolgozó helyiségek falait vörösbarna kell festeni és a kimért húst csak tisztá, használatlan papirosba szabad csomagolni. A tilalom ellen vétőket, rendőri kihágási büntető eljárás útján a husvizsgálati rendeletben megállapított büntéseket fogják alkalmazni.

1274—1913. vöghr.

Arverési hirdetemny.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a csikszentmártoni kir. járásbíró-ságnak 1913 évi Sp. 694/3. számú végzése folytán Dr. Márton Gábor ügyvéd által képviselt Demes Antal kiskoru csekeztésimóni lakos végrehajtót részére 92 korona tőkekövetelés a jár. erejéig elrendelt, kielőgítési végrehajtás folytán alperesetől lefoglat és 1058 koronára becsült ingóságokra a csikszentmártoni kir. járásbíró-ság 1913. V. 626/2. számú végzésével az arverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglatott követelése erejéig is, amennyiben azok törv. zálogjog nyertek volna, alperes lakásán Csikszentgyörgy községben leendő megtartására határidőül 1914. évi február hó 21. napján délután 2 órája kitűztük, a mikor a bíróság lefoglat marhák, szena, faragott fák és egyéb ingóságok a legtöbb igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatlak mindazok, kik az elárverendő ingóságok vételárából a végrehajtót követelését megelőző kielőgítéshöz jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és az végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megkezdéséig alulírt kielőgítéssel beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetemnynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítottatik. Kelt Csikszentmárton 1914. évi február hó 6-ik napján.

Ambrus Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

Szám. 176—1914. vöghr.

Arverési hirdetemny.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a csikszentmártoni kir. járásbíró-ságnak 1914. évi V. 26. számú végzése folytán Dr. Csödő András ügyvéd által képviselt özv. Simonovics Lintófné végrehajtót részére 400 korona követelés a jár. erejéig elrendelt kielőgítési végrehajtás folytán alperesetől lefoglat és 1391 K 70 f.-re becsült ingóságok u. m. árúciókkel nyilvános arverésben eladatnak.

Mely arverésnek a csikszentmártoni kir. járásbíró-ság 1914. évi V. 26. sz. végzésével 400 kor. tőkekövetelés ennek 1913. dec. 10 napjától járó 6% kamatai egyharmad % váltódjii és eddig összesen 93 K 10 f. bíróság már megállapított költsége erejéig végrehajtást szenvedők lakásán Caikrákoson leendő megtartására határidőül 1914. évi február hó 4. napján, d. u. 3 órája kitűztük, és ahhoz a venni szándékozők oly megjegyzéseivel hivatnak meg, hogy az érintett ingo-

sgok az 1881. évi LX. t.-c. 107 és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielőgítési jogot nyertek volna, ezen arverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszentmárton, 1913. évi február hó 8-ik napján.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

121—1914. szám.

Arverési hirdetemny.

Alulírt kiküldött bír. végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a csikszentmártoni kir. járásbíró-ság 1914. évi P. 82. sz. végzése folytán Dr. Daradics Félix ügyvéd által képviselt Csikmegegyi Sökelybank Részvénytársaság és társai végrehajtók részére 1200 kor. fill. tőkekövetelés a jár. erejéig elrendelt kielőgítési végrehajtás folytán alperesetől lefoglat és 15020 koronára becsült ingóságokra a csikszentmártoni kir. járásbíró-ság 1914. V. 45/1. számú végzésével az arverés elrendeltetvén, annak korábbi vagy felülfoglaltott követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Csikszentmárton községben leendő megtartására határidőül 1914. évi február hó 23. napján délután 10 órája kitűztük, amikor a bíróság lefoglat marhák, szekerek, zab, árpa kaszálógépek, sertések, lovak, a egyéb ingóságok a legtöbb igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatlak mindazok, kik az elárverendő ingóságok vételárából a végrehajtót követelését megelőző kielőgítéshöz jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és az a jegyzőkönyvből ki nem tűnik elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megkezdéséig alulírt kiküldött írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetemnynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Csikszentmárton, 1914. évi január hó 31. napján.

Ambrus Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 183—1914.

Arverési hirdetemny.

Alulírt kiküldött bír. végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a csikszentmártoni kir. járásbíró-ságnak 1919 évi V. 13. sz. végzése folytán Dr. Pál Gábor ügyvéd által képviselt Keresztes Gyula végrehajtót részére 151 kor. 34 fill. a jár. erejéig 1914. évi január hó 5. napján foganatosított kielőgítési végrehajtás folytán 3380 koronára becsült követésű ingóságok u. m. marhák, lovak és gazdasági eszközök nyilvános arverésben eladatnak.

Nely arverésnek a csikszentmártoni kir. járásbíró-ság fenti számú végzése folytán 151 kor 34 fill. tőkekövetelés ennek 1913. évi október 25. napjától járó 5 százaléki kamatai, egyharmad százaléki váltódjii és eddig összesen 57 kor. 90 filléren bíróság már megállapított költsége erejéig végrehajtást szenvedők lakásán Csikdeléndben leendő megtartására határidőül 1914. évi március hó 5. napjának d. u. 4 órája kitűztük és ahhoz a venni szándékozők ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbb igérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielőgítési jogot nyertek volna, ezen arverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszentmárton, 1914. évi február hó 8 napján.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

180—1914. vöghr. szám.

Arverési hirdetemny.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a csikszentmártoni kir. törvényszék 1913. évi P. 1342/8. számú végzése folytán Dr. Botár Adolf ügyvéd által képviselt csikszentgyörgyi takarékpénztár alulfoglatott és felülfoglaltott társai végrehajtót részére 700 kor. követelés a jár. erejéig elrendelt kielőgítési végrehajtás folytán alperesetől lefoglat és 1150 koronára becsült ingóságokra csikszentmártoni kir. járásbíró-ság 1913. évi V. 626/3. számú végzésével u. további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és felülfoglaltott követelése erejéig is, amennyiben azok kielőgítési jogot nyertek volna, végrehajtást szenvedők lakásán Csikszentgyörgy községben leendő megtartására határidőül 1914. évi február hó 24-iknapjának d. u. 3 órája kitűztük, a mikor a bíróság lefoglat ingók és pedig: marhák, sertés, tűzifa a legtöbb igérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatlak mindazok, kik az elárverendő ingóságok vételárából a végrehajtót követelését megelőző kielőgítéshöz jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megkezdéséig alulírt kielőgítéssel beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

Kelt Csikszentmárton, 1914. évi február hó 9. napján.

Ambrus Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

166—1914. végrh. szám.

Árverési hirdetés.

Alóírott kiküldött bir. végrehajtó ezennel közli, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1834. számú végzése folytán Dr. Pál Gábor ügyvéd által képviselt, Ince István végrehajtató részére 285 kor. követelés jár. erejéig 1913. október 28-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le. és felhíroglat és 2805 koronára becsült következő ingóságok egymint. számvasmarhák, lovak, juhok és széna stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek csikszeredai kir. járásbírósg fenti számú végzése folytán fenti tőkekövetelés, ennek 1913. június 30. napjától juro 5% kamatai 1/2% váltóidj és eddig összesen 21 kor. 60 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, végrehajtást szenvedő lakásán Csikdelnén leendő megtartására határidőül 1914. évi március hó 4-ik napján d. e. 10 órája kitűztetik és ahhoz a venni szándékok ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a: érin-tott ingóságok az 1881 évi LX. t. c. 107 és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igény-köz szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingo-ságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végre-hajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy előbbégi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulit kiküldött-nel írásban beadták, vagy pedig szóval bejelenteni ol ne mulasszák, mert különben csak a vételár föléle-gere fognak utaltatni.

Kelt Csikszereda, 1914. évi február hó 8-ik napján.

Molnár Sándor
kir. bir. végrehajtó.

MEGHÍVÓ

AZ ALCSIKI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

XXII. ÜZLETÉVI

RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

CSIKSZENTMÁRTONON, 1914. ÉVI MÁRCIUS HÓ 1-ÉN D. E. 9 ÓRAKOR

ÜZLETHELYISÉGÉBEN — CSEH-HÁZ — TARTJA MEG,
MELYRE A RÉSZVÉNYESEK TISZTELETTAL MEGHIVATNAK.

TÁRGYSOROZAT:

1. Bizottságok kiküldése a szavazatok számbavételére, jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. 1913. évről szerkesztett zárszámadások, igazgatósági és felügyelő-bizott-sági jelentések alóterjesztése, az évi mérleg megállapítása, a felmentvények meg-adása és a nyereség felosztás feletti határozat.
3. Felügyelő-bizottsági választása, az alapszabályok 69. §-a értelmében.
4. Két igazgatósági tag választása.
5. Indítványok.

ALAPSZABÁLY KIVONAT:

A közgyűlésen minden részvényes vagy személyesen, vagy meghatalmazottja által, kinek azonban szintén részvényesnek kell lennie, gyakorolhatja szavazati jogát, köteles azonban minden részvényes a gyűlés megnyitásától részvényeit részvényével együtt a pénztárnál, elismervény mellett letenni.

Szavazásnál minden részvény egy-egy szavazattal bír, de ha valamelyik részvényesnek tíznél több részvénye van, minden további 5 részvény csak egy szavazatra jogosít, azonban sem saját személyében, sem más által képviselve, sem végre másoknak képviseletében, avagy mindhárom módon együttvéve 20 szavazatnál többet senki sem gyakorolhat.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Az eddigi 200 korona névértékű részvények, az új 400 korona névértékűekkel és ezek szelvényeivel 1914. évi március hó 15-től kezdődően cseréltetnek ki.

Mindenki muzsikálhat

WAGNER „Hangszer-Király”

különleges elsőrangú hangszereivel Budapest József-körút 15. sz. TELEFON: József 71.

Varázsharmonika, felszereléssel 6 korona.
Csodaráztrombita, erős rézből 6 korona.
Varázsfuvola, ajándékkal 4 kor. Harmonika, tánc részére 10 korona Óriási beszélőgép, kottákkal 40 korona. Javítási szakműhelyek!
A milánói párisi és londoni kiállításán arany-érem s érdemkeresztel kitiintott. Fény-kepes árjegyzék ingyen!

Óvás! Ügyeljünk a „Wagner” névre és a 15-ös házszámra. 839—III.

JOHANN MARIA FARINA GE-
GENÜBER DEM RUDOLFSPLATZ

csakis ez a valódi

Kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappan.

Kapható gyógyszerárakban és illatszertárakban stb.

Ne tessék elfogadni Kölnivíz-szappant, vizet és pouder, ha nincs rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA GEGENÜBER DEM RUDOLFSPLATZ. — Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az ön lakhelyen, mert a világhírű cég képviselője

Holzer Emil Zoltán, Budapest, VIII. kerület
Szigetvári utca 16. szám.

Egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.

Máma legjobb és legolcsóbb sörök csak a
Sörgyárban

kaphatók. — Gyártelep és Iroda:

Gál Ferenc

— gőzsgyára Csikszeredán. Telefonszám 36 —

Még a mul. iskolai év elején jelent meg Csik-megye térképével, le-írásával ellátott tőkélet-s kifogástalan

Csikvármegyei
IRKA

Ara: 2 fillér drb.
nagy vételnél olcsóbb.
Kapható a kiadóulaj-donosnál Cs-szeredán.

Szvoboda Miklós
könyvkereskedésben

A ki magot vet fákat ültet virágot tenyészít és kertjében gyönyörködni akar, az forduljon
Mühle Árpád
kertészeti nagytelepéhez
:-: Temesvár :-:
Disztfőárjegyzék ingyen és bérmentve.

Filó Károly temetkezési intézete Csikszereda

KÉSZIT:

Elsőrendű butorokat, u. m. szalon, ebédlő háló- és fogadószoba berendezéseket tervrajzszertint szolid árak mellett. — Mintákkal, rajzokkal, költségvetésekkel díjtalanul áll a közönség rendelkezésére. Készítményeiért szavatosságot vállal.

JÓHIRNEVŰ

Nagy Temetkezési Intézetében óriási választékban van a temetkezéshez tar-tozó mindennemű felszerelés.

10 koronán felüli vásárlásnál

szép gyászkocsit díjtalanul bocsássa rendelkezésére a vásárlóknak.

HAJLITOTT BUTOROKBAN

Többféle kivitelben, elsőrendű minőségű készítményeket tart raktáron. Kapható nagy választékban szék, asztal stb. stb. Az árak gyári árban vannak számítva. Minden egyes darabért szavatol és fe-lelősséget vállal. Nemtetszőket kicser él

Szemere László madártani állomása

CSIKSZÖGÜD.

Elvállalja madarak kitémését a legolcsóbb árak mellett.

Megjelent: A madár-tömszert KÉZIKÖNYVE

131 oldalon 18 ábrával. Ára: 2-40 K.

Mesterséges lészekodvakra megrendelést elfogad.

A hasznos madarak megtele-pítése révén parkokban, ter-tekben a rovarok meg-előzése célzattal kihelyezni.

Butor

olcsó bevásárlási forrása Csikszeredán Rákóczi-utca (Hajnó József vendéglős) helyiségében, hol csakis

Elsőrendű készítményű

butorok kaphatók, szolid kiszolgálás mellett. Ép oly kedvező árban és feltételek mellett mint a fővárosban. Raktáron tart teljes szoba berend-zéseket és kellékeket.

Teljes tisztelettel: Imre Árpád.

Tyukszem,

bőrkeményedés, sze-mölcs 48 óra alatt el-tűnik a „Cannabin” használatá után. Üvege 1 korona, postadíjjal 1. 40 K. Három üveg bérmentve 3 K.

Excelsior

híntőpor 48 óra alatt olmu-lasztja a kéz-, láb- és hónalj-izzadást. 1 doboz 1 K, posta-díjjal 1.40 K 3 doboz bérmentve 3 korona.

Takarmánymész

hizlatásra legal-kalmasabb (40% foszforosavat tartal-maz), mellyel a diaznóknál nagyon könnyen 300 kiló hizlatási súly érhető el. Alkalmazható azonfelül baromfi borjúk, juhok, marhák, ökrök és lovaknál 1/4 kiló ára, mely lórapokig elég 5 kor. 80 fillér utánvétel bérmentve. Utánvétel vagy a pénz előzetes be-küldése mellett küldi:

Dr. Fleischl E. „Korona”-gyógyszertára Győr 99